

**DE PLAATSVERVANGENDE
GERECHTSDEURWAARDER**

door

PAUL VANDEMEULEBROECKE

dr. in de rechten
Gerechtsdeurwaarder

DE PLAATSVERVANGENDE GERECHTSDEURWAARDER

door :

PAUL VANDEMEULEBROECKE

dr. in de rechten

Gerechtsdeurwaarder te Aalst

INLEIDING.

Sinds de wet van 5 juli 1963 ¹, die de inrichting van het beroep van gerechtsdeurwaarder (opnieuw) regelde, en waarvan de meeste bepalingen nadien integraal werden ingelast in Boek IV van het gerechtelijk wetboek ², kan de titularis-gerechtsdeurwaarder zich onder bepaalde voorwaarden laten vervangen door een " plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder ".

De vervanging door een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder is uitvoerig geregeld in hoofdstuk V van voormeld Boek ³.

Voorheen kon de gerechtsdeurwaarder, verhinderd om zijn ambt uit te oefenen, zich alleen laten vervangen door een confrater, bevoegd in hetzelfde gerechtelijk arrondissement.

Na méér dan 30 jaar plaatsvervanging is de *plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder* niet meer weg te denken uit het gerechtelijk recht en de belgische gerechtelijke organisatie.

Algemeen wordt thans erkend dat de oorspronkelijke reden, om de plaatsvervanging in het leven te roepen, was en is : *de werking van het korps der gerechtsdeurwaarders in een gerechtelijk arrondissement optimaal te verzekeren* ⁴.

Het is ook niet te ontkennen dat steeds meer beroep wordt gedaan op de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder en dat deze laatste een steeds belangrijker plaats bekleedt in de gerechtsdeurwaarderskantoren.

Hij is vaak de eerste medewerker, de rechter hand, van de titularis.

Bij een gelijk of een dalend aantal exploiten, zijn de taken van de gerechtsdeurwaarder-titularis, en vooral zijn administratieve verplichtingen in de loop der jaren, zeker de laatste 10 jaar, in belangrijke mate toegenomen.

Bovendien vergen de dossiers steeds méér studie en onderzoek, en heeft de titularis er méér dan vroeger nood aan om zich in zijn ambtstaken te laten bijstaan door bekwame medewerkers.

Met " *ambtstaken* " is hier eigenlijk het " betekenen van exploiten " bedoeld.

Het ideale hulporgaan om de gerechtsdeurwaarder aldus bij te staan is ongetwijfeld de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder.

Sinds de recentste wijzigingen ⁵ aan het statuut van de gerechtsdeurwaarder werd ook aan de plaatsvervangende gesleuteld, zodat het ogenblik ons geschikt lijkt om aan de rechtsfiguur " plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder " een korte studie te wijden.

Om alle misverstanden te vermijden weze opgemerkt dat wij het hier niet hebben over de *kandidaat-stagiair*, noch over de *stagiair*, noch over de *kandidaat-gerechtsdeurwaarder*, maar specifiek over de " kandidaat-gerechtsdeurwaarder ", die

tijdelijk tot plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder wordt benoemd.

I. DE VERPLICHTING OM ZICH TE LATEN VERVANGEN. ⁶

Artikel 524 van het gerechtelijk wetboek bepaalt dat de gerechtsdeurwaarder die vakantie neemt of verhinderd is om zijn ambt uit te oefenen zich moet laten vervangen door een confrater of een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder.

Dit impliceert :

A. Er bestaat een verplichting om zich te laten vervangen :

De wetgever heeft in art. 524 het woord "moet" gebruikt.

Aan de gerechtsdeurwaarder wordt in feite geen keuze gelaten : hij heeft de wettelijke verplichting om zich te laten vervangen in twee gevallen :

- 1) wanneer hij vakantie neemt
- 2) wanneer hij verhinderd is om zijn ambt uit te oefenen.

Die verplichting is uiteraard het gevolg van de dwingende ministerieplicht ⁷ van de gerechtsdeurwaarder.

Ongeacht hoe kort of hoe lang deze periode ook duurt, telkens de gerechtsdeurwaarder vakantie neemt of anderszins verhinderd is te instrumenteren moet hij voorzien in zijn vervanging.

Zo zou de gerechtsdeurwaarder zeker tekort komen aan zijn verplichting wanneer hij gedurende 3 maanden op wereldreis zou gaan, zijn kantoor zou sluiten en slechts een bericht zou achterlaten dat hij met vakantie is.

B. De vervanging moet aangevraagd worden voor de duur van de vakantie of de verhindering.

Sedert de wetswijziging van 6 april 1992 is aan de duur van de plaatsvervangings geen beperking meer gesteld.

Voorheen mocht de plaatsvervangings wegens vakantie niet méér bedragen dan één maand per jaar.

De plaatsvervangings wegens een andere "tijdelijke" verhindering (bv ziekte) mocht niet méér bedragen dan drie maanden.

Wèl kon de vervangings in beide gevallen verlengd worden.

Voor de verlengings van de vervangings wegens vakantie was in het oude art. 524 geen maximumtermijn bepaald. Eenvoudige toestemming van de procureur des Konings volstond.

De procureur des Konings kon dus in feite aan de gerechtsdeurwaarder verbod opleggen om een vakantie te nemen van méér dan één maand (soms ontstond discussie of een maand vakantie gelijk was aan 20 werkdagen, 30 dagen of 31 dagen).

Mits toestemming en nà onderzoek kon een vervangings wegens een "tijdelijke verhindering" eveneens door de procureur des Konings meermaals verlengd worden, doch met telkens te hoogste drie maanden.

Zelfs in geval van langdurige ziekte kon de procureur des Konings de vervangings slechts toestaan of verlengen voor maximum 3 maanden.

Onnodig te zeggen dat deze beperking soms, zij het slechts

uitzonderlijk, aanleiding gaf tot bepaalde moeilijkheden.

De administratieve rompslomp alleen reeds, die de (herhaalde) aanvraag en de (herhaalde) toekenning van een vervanging of een verlenging met zich meebracht, deed de aanvrager soms, ten koste van zijn gezondheid en/of de optimale werking van zijn kantoor, aarzelen om de toch zo noodzakelijke plaatsvervangingsaanvraag te stellen.

Het woord " tijdelijk ", voorafgaand het woord " verhinderd ", werd in 1992 weggelaten uit de oude tekst van art. 524 Ger. W. zodat iedere beperking in de duur van de plaatsvervangingsaanvraag nu is verdwenen.

Zoals reeds vermeld moet de gerechtsdeurwaarder zich thans in principe laten vervangen van zodra en zolang hij vakantie neemt of *verhinderd* is, ongeacht de duur van de vakantie of de verhindering.

Tijdens de parlementaire besprekingen van het wetsvoorstel dat geleid heeft tot de huidige tekst van art. 524 Ger. W. werd reeds de vraag gesteld of het weglaten van de duurtijdbeperking van de vervanging wel verantwoord was.

Op die vraag werd geantwoord, het weze nogmaals herhaald, dat bij het indienen van het wetsontwerp werd uitgegaan van een geheel andere filosofie over de plaatsvervangingsaanvraag nl. : " de werking van het korps in een gerechtelijk arrondissement optimaal verzekeren ".

Wij zijn gelukkig met deze zienswijze van de wetgever en zijn de mening toegedaan dat er trouwens voldoende waarborgen zijn om deze optimale werking te garanderen.

Men mag immers niet uit het oog verliezen dat de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder aan alle benoemingsvoorwaarden van een gerechtsdeurwaarder-titularis moet voldoen, aan dezelfde tucht is onderworpen, en dat voor zijn aanstelling de tussenkomst voorzien blijft van twee tuchtorganen, nl. de syndicus (voorzitter van de raad van de arrondissementskamer) en de procureur des Konings, die er (samen) over waken of er wel een plaatsvervanger wordt voorgedragen die voldoet aan alle voorwaarden.

Bovendien is de belangrijkste rem op het overdadig gebruik van de plaatsvervangende toch nog het feit dat de vervangende gerechtsdeurwaarder zelf de volledige financiële lasten moet dragen van zijn vervanging ⁸.

C. Hoedanigheid van de vervanger.

De gerechtsdeurwaarder heeft in de twee voormelde gevallen ("vakantie" of "verhinderings") de keuze om voor zijn vervanging beroep te doen op :

- 1) hetzij een confrater
- 2) hetzij een plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder.

De gerechtsdeurwaarder hoeft geen aanvraag tot plaatsvervangende te doen wanneer hij zich laat vervangen door een confrater van zijn arrondissement, die hierin toestemt.

Met het oog op de optimalisering van de werking van hun gemeenschappelijk kantoor vervangen gerechtsdeurwaarders, geassocieerd in een burgerlijke vennootschap (met of zonder rechtspersoonlijkheid) elkaar trouwens voortdurend.

Het betreft hier meestal wel gerechtsdeurwaarders die kantoor houden op een zelfde adres, zodat de opdrachtgever in ieder

geval weet in welk kantoor het dossier behandeld wordt.

De vervanging door een confrater bespreken we hier dan ook niet.

In deze studie beperken wij ons, zoals reeds in de inleiding vermeld, tot het tweede soort "vervanger", nl. de " plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder ".

2. BENOEMINGSVOORWAARDEN, RECHTEN, PLICHTEN, EN TUCHTREGIME. ⁹

De titel van plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder wordt toegekend door de procureur des Konings in een *benoemingsbesluit*.

In het gerechtelijk wetboek is aan de procureur des Konings quasi dezelfde bevoegdheid verleend als aan de Koning zelf : de procureur stelt geen helper van de gerechtsdeurwaarder aan, maar benoemt, precies zoals de Koning, een kandidaat-gerechtsdeurwaarder tot gerechtsdeurwaarder, zij het dan slechts voor een bepaalde periode ; de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder is in feite tijdelijk gerechtsdeurwaarder.

De wetgever heeft destijds evenwel niet gekozen voor de term *tijdelijk gerechtsdeurwaarder*, maar opteerde voor de benaming *plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder*.

What's in a name ?

Aangezien we terzake te maken hebben met de benoeming van een tijdelijk ministerieel ambtenaar die volledig in de plaats treedt van de gerechtsdeurwaarder, is het niet meer dan

logisch :

- dat de kandidaat voor de benoeming tot het ambt van plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder dezelfde benoemingsvoorwaarden moet vervullen als de kandidaat voor het ambt van gerechtsdeurwaarder-titularis.

- dat hij, vooraleer te instrumenteren, dezelfde eed aflegt ¹⁰

- dat hij, tijdens de vervangingperiode, dezelfde

rechten

prerogatieven

bevoegdheden

verplichtingen

tuchtregime

heeft als de titularis die hij vervangt.

3. DE PROCEDURE TOT AANSTELLING VAN EEN PLAATSVERVANGEND GERECHTSDEURWAARDER. ¹¹

De gerechtsdeurwaarder die zich wenst te laten vervangen door een kandidaat-gerechtsdeurwaarder, moet, door tussenkomst van de syndicus, een aanvraag daartoe richten aan de procureur des Konings.

Bij deze aanvraag moeten gevoegd worden :

1° de verklaring van de kandidaat-plaatsvervanger, dat hij aanvaardt de titularis te vervangen.

2° de documenten waaruit blijkt dat de kandidaat-plaatsvervanger aan de in artikel 510 gestelde benoemingsvoorwaarden voldoet.

Het betreft hier dezelfde dokumenten die door een postulant voor het ambt van gerechtsdeurwaarder-titularis moeten overge-

legd worden ¹².

Er is niet bepaald dat deze aanvraag schriftelijk dient te geschieden.

Het zou volgens ons dan ook kunnen dat de titularis de aanvraag tot aanstelling van een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder mondeling formuleert (zelfs telefonisch) aan de syndicus en hem daarbij (of daarna) de verklaring van aanvaarding en de voorziene stavingsdocumenten bezorgt, waarna de syndicus op zijn beurt, hetzij mondeling hetzij schriftelijk, de aanvraag ter kennis brengt van de procureur des Konings.

In uiterst dringende gevallen kan deze soepele wijze van aanvraag wellicht welkom zijn.

In de praktijk geschiedt de aanvraag bij ons weten nochtans steeds schriftelijk als volgt :

De titularis stelt een verzoek(schrift) tot plaatsvervangning op, gericht aan de procureur des Konings, waarna hij dit verzoek(schrift), tesamen met de voormelde verklaring en de voormelde documenten, overhandigt aan de syndicus.

Daarna maakt de syndicus het verzoek(schrift), de verklaring, en de documenten waarvan sprake, samen met zijn gunstig advies over aan de Procureur des Konings.

Dit gunstig advies wordt door de syndicus geformuleerd hetzij in een afzonderlijke brief, gericht aan de procureur des Konings, hetzij in een door hem aangebracht visum op het verzoek(schrift) van de titularis.

Wij zijn van oordeel dat noch de syndicus noch de procureur des Konings de opportuniteit van de vraag van de titularis te beoordelen hebben en dat hun tussenkomst alleen kan betrekking hebben op het nazicht of de voorgestelde kandidaat aan alle voorwaarden voldoet om een plaatsvervangingsopdracht waar te nemen.

Men zou zich zelfs de vraag kunnen stellen of de syndicus en de procureur niet verantwoordelijk zouden kunnen gesteld worden voor alle schade die zou voortspuiten uit het weigeren van een plaatsvervangingsopdracht wanneer aan alle benoemingsvereisten is voldaan.

Volgens ons is het perfect mogelijk dat een titularis een vervanging aanvraagt gedurende een zeer lange periode (ook méér dan een jaar), slechts enkele dagen per week, precies om reden dat hij anders verhinderd is om uiterst belangrijk en verantwoordelijk werk op zijn kantoor te verrichten, de ontvangst van zijn cliënteel te verzorgen, terwijl de plaatsvervanger het "baanwerk" kan overnemen, zodat de studie goed "rond draait".

In diverse arrondissementen wordt van deze mogelijkheid reeds gebruik gemaakt, tot algehele voldoening van eenieder.

Merk ook nog op dat, volgens de tekst van de wet, de titularis zich niet rechtstreeks tot de procureur des Konings zou kunnen richten.

Quid wanneer de *syndicus* niet akkoord gaat met de plaatsvervangingsopdracht en hij derhalve weigert om de aanvraag aan de procureur des Konings over te maken ?

De wetgever heeft hiervoor geen oplossing voorzien, zodat wij

van oordeel zijn dat in dit geval geen kandidaat-gerechtsdeurwaarder tot plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder kan benoemd worden, maar de syndicus een " onverantwoorde " beslissing zou nemen met eventueel uiterst zware gevolgen voor zichzelf.

Wanneer de *procureur des Konings* weigert om een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder te benoemen is er wèl een regeling uitgewerkt, die eveneens geldt voor het geval de *gerechtsdeurwaarder zelf* nalaat of niet bij machte is de aanvraag tot vervanging door een kandidaat-gerechtsdeurwaarder te doen.

In deze laatste drie gevallen ¹³ wordt het verzoek gedaan door de syndicus aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg die beslist op de conclusie van het openbaar ministerie, de gerechtsdeurwaarder en zijn syndicus gehoord of opgeroepen.

Er kunnen zich dus vijf verschillende situaties voordoen :

Eerste situatie : De titularis dient een aanvraag in, de syndicus is akkoord, en ook de procureur des Konings is akkoord.

Dit zal het meest voorkomende geval zijn.

Gevolg : de procureur benoemt de voorgestelde kandidaat-gerechtsdeurwaarder tot plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder.

Tweede situatie : De titularis dient een aanvraag in maar de syndicus is niet akkoord, en weigert de aanvraag over te maken aan de procureur des Konings.

Gevolg : er wordt geen plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder

benoemd.

De syndicus kan verplicht zijn om zo te handelen : wij denken aan het geval waar de verklaring van aanvaarding van de kandidaat-plaatsvervanger ontbreekt of wanneer de documenten ontbreken waaruit blijkt dat de kandidaat voldoet aan de noodzakelijke benoemingsvoorwaarden.

Zoals reeds aangehaald stelt zich de vraag of de syndicus ook mag weigeren om andere redenen ?

Eerder hadden wij reeds gesteld dat zowel hij als de procureur des Konings een enorme verantwoordelijkheid nemen bij eventuele weigering van zodra de plaatsvervangning geschiedt in de geest van de wet, nl. tot optimalisering van de werking van het kantoor.

Anderzijds zijn wij van mening dat deze weigering, wanneer zij verantwoord is, wèl moet kunnen.

Zo denken wij aan het geval waarin het manifest bekend zou zijn dat de titularis de aanvraag voornamelijk of uitsluitend doet om zijn tijd te besteden aan een andere beroepsbezigheid, onverenigbaar met zijn ambt ¹⁴: bv. helpen in de taverne van een vriend, exploiteren van een schoenwinkel, ...

Het lijkt ons vanzelfsprekend dat de syndicus hier weigert om de aanvraag aan de procureur des Konings over te maken, alhoewel hij even goed gebruik kan maken van zijn negatief adviesrecht aan de procureur des Konings, zodat de uiteindelijke beslissing (wellicht mede gesteund op dit advies) toch aan deze laatste overgelaten wordt.

Derde situatie : De titularis laat na om een aanvraag in te

dienen :

Hier stelt zich de vraag : wanneer is er sprake van nalatigheid tot het indienen van een aanvraag ?

Het zal niet steeds eenvoudig zijn om uit te maken wanneer er echte nalatigheid is, maar wij denken toch aan volgende twee gevallen waarin de titularis wel de mogelijkheid had om een aanvraag in te dienen maar zulks niet deed :

- de titularis gaat op vakantie en neemt geen enkele maatregel om zijn (dringende) ambtstaken te laten uitvoeren door een confrater.

- de titularis is in de onmogelijkheid om exploten te betekenen (bv. wegens ongeval of ziekte) en laat na om deze exploten voor betekening over te maken aan een confrater.

In dit geval kan de syndicus een aanvraag tot plaatsvervangingsaanleg doen bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

Wellicht zal de syndicus dit slechts doen in overleg met de echtgenote en/of de medewerkers van het kantoor van de nalatige titularis, en alleen wanneer hij samen met hen oordeelt dat dit nodig is in het kader van de goede werking van het kantoor.

In dit geval zal de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, op conclusie van het openbaar ministerie (Procureur des Konings), en na de syndicus te hebben gehoord of opgeroepen, een beslissing treffen : al dan niet benoeming van een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder.

Vierde situatie : De titularis is niet bij machte om een

aanvraag in te dienen :

Deze situatie doet zich bijvoorbeeld voor wanneer de titularis, ten gevolge van een ongeval, in toestand van bewusteloosheid is geraakt.

Een belanghebbende (bv. echtgenote, vennoot, medewerker, .. van de titularis) kan in dit geval aan de syndicus voorstellen om een verzoek(schrift) tot aanstelling van een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder te richten aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg ; de syndicus zou ook, zelfs ambtshalve, de aanvraag kunnen doen wanneer hij vast stelt dat dergelijke aanstelling nodig is in het kader van de goede werking van het betrokken kantoor en/of van het arrondissementeel gerechtsdeurwaarderskorps.

Zoals in situatie 3 zal de voorzitter ook hier, op conclusie van het openbaar ministerie (Procureur des Konings), en na de syndicus te hebben gehoord of opgeroepen, een beslissing treffen : al dan niet benoeming van een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder.

Vijfde situatie : De titularis heeft een aanvraag gedaan, maar de procureur des Konings weigert over te gaan tot benoeming van een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder :

Deze situatie zal eerder uitzonderlijk zijn en wellicht slechts voorkomen in geval de procureur, ondanks gunstig advies van de syndicus, van oordeel is dat hij de benoeming moet weigeren.

In dat geval kan de titularis aan de syndicus vragen om het verzoek te doen aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

De voorzitter zal vervolgens, op conclusie van het openbaar ministerie (Procureur des Konings), en na de syndicus te hebben gehoord of opgeroepen, precies zoals in de derde en de vierde situatie een beslissing treffen : al dan niet benoeming van een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder.

Tegen de beslissing van de voorzitter is in geen van de laatste drie gevallen verhaal voorzien.

Merk op dat vóór de wet van 24 maart 1992 de mogelijkheid om zich tot de voorzitter te wenden niet bestond.

In zijn artikelsgewijze toelichting bij het wetsvoorstel SUYKERBUYK-LALLEMAND zag senator Suykerbuyck de invoering van deze mogelijkheid tot verhaal bij de voorzitter als een verweermiddel ¹⁵.

Men kan inderdaad spreken van enig verweermiddel, doch dan wel een verweermiddel, afhankelijk van de beslissing van de syndicus.

De betrokken titularis beschikt immers zelf in geen van de laatste drie situaties over een echt autonoom verhaal tegen de weigering van zijn aanvraag ; indien de syndicus weigert om de aanvraag aan de voorzitter te doen, blijft de titularis in de kou staan, wordt er geen plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder benoemd, en moet hij dus zelf verder exploten blijven betekenen.

Het is dan ook niet denkbeeldig (bv. in geval van een verstoorde arrondissementele verstandhouding) dat een titularis het verweermiddel zou moeten derven wegens een andersgezinde vizie van zijn syndicus.

4. DUUR, INTREKKING EN VERLENGING VAN DE BENOEMING VAN DE PLAATSVERVANGENDE GERECHTSDEURWAARDER. ¹⁶

De duur van de plaatsvervanging wordt in het benoemingsbesluit van de procureur des Konings bepaald.

Aangezien er geen wettelijke beperking aan de duur van de plaatsvervanging is gesteld kan de duurtijd dus zeer variëren.

Soms wordt een plaatsvervanging gevraagd voor één of meerdere dagen, één of meer weken of maanden, soms voor een heel jaar of langer.

Méer dan voorheen ook vragen titularissen de benoeming van een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder gedurende slechts één of meer dagen per week, maar dan wel binnen een ruimere periode.

Meestal is de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder in dit geval een kandidaat-gerechtsdeurwaarder, werkzaam op het kantoor van de titularis.

Deze kandidaat is ten volle vertrouwd met de werking van het kantoor, is vertrouwd met het cliënteel, de schuldenaars en hun dossiers, en is dan ook de ideale plaatsvervanger.

Terwijl hij het " baanwerk " doet kan de titularis het " kantoorwerk " superviseren.

Opmerkelijk is dat de procureur des Konings het benoemingsbesluit ten allen tijde kan intrekken op verzoek van de vervangen gerechtsdeurwaarder of van ambtswege.

De plaatsvervanging kan evenwel niet ingetrokken worden op verzoek van de plaatsvervanger.

Mocht deze laatste dus hoe dan ook aan zijn vervanging een vervroegd einde willen stellen moet hij de intrekking doen benaarstigen hetzij door de vervangen gerechtsdeurwaarder hetzij door de procureur des Konings.

Uit een navraag bleek dat de intrekking van een plaatsvervanging zelden voorkomt ; er zijn ons enkele gevallen bekend waarin om de intrekking werd verzocht wegens de benoeming van de plaatsvervanger tot gerechtsdeurwaarder-titularis, wegens ziekte van de plaatsvervanger, en in enige andere gevallen ingevolge overleg tussen de vervangen gerechtsdeurwaarder en de plaatsvervanger.

De *verlenging* van de plaatsvervanging komt heel wat frekwenter voor.

Hiervoor zijn geen bijzondere vormvereisten voorzien.

Bij ons weten wordt dergelijke verlenging nochtans steeds, zoals in de vormen van een aanvraag tot plaatsvervanging ¹⁷ aangevraagd aan de procureur des Konings.

Er zijn ons geen gevallen bekend waarin de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg hoefde tussen te komen ; nochtans is hij bevoegd voor de verlenging, in alle gevallen waarin hij bevoegd is voor de plaatsvervanging zelf ¹⁸.

5. AMBTSUITOEFENING DOOR DE TITULARIS
TIJDENS DE VERVANGINGSPERIODE
EN DOOR DE PLAATSVERVANGER
BUITEN DE VERVANGINGSPERIODE. ¹⁹

Het is de gerechtsdeurwaarder-titularis verboden om gedurende de vervangingstermijn een handeling te verrichten welke tot het ambt van gerechtsdeurwaarder behoort.

Evenzo is het aan de kandidaat-gerechtsdeurwaarder verboden om, buiten de termijn van zijn aanstelling tot plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder, dergelijke handeling te verrichten.

Met de " handelingen van het ambt van gerechtsdeurwaarder " worden wel degelijk de specifieke ambtstaken van de gerechtsdeurwaarder bedoeld, nl. deze opgesomd in artikel 516 Ger. W. (o.a. opstellen en betekenen van exploiten, uitvoeringsakten, vaststellingen van zuiver materiële feiten, schattingen en openbare verkopen van meubelen en roerende goederen, ...) en eventueel in bijzondere wetten (bv. opstellen van protestakten, ...)

Niets verbiedt aan de titularis om binnen de vervangingsperiode en aan de plaatsvervanger om buiten de vervangingsperiode andere administratieve taken te vervullen.

De plaatsvervanger die het verbod tot het stellen van ambtsdaden overtreedt, en dus tijdens een periode van onbevoegdheid toch exploiten betekent, matigt zich een ambt aan dat hij niet bekleedt, en wordt derhalve gestraft met de straffen bepaald in artikel 262 van het strafwetboek.

De gerechtsdeurwaarder-titularis die toch ambtsdaden zou stellen tijdens de vervangingsperiode, riskeert tuchtmaatregelen ; tot heden dienden deze maatregelen bij ons weten niet genomen te worden.

Of de gerechtsdeurwaarder-titularis die het verbod overtreedt ook strafbaar is met de straffen bepaald in artikel 262 van het strafwetboek is niet vermeld in artikel 528 Ger. W.

Een zekerheid voor derden is alleszins dat de niet-naleving van de verbodsbepalingen geen nietigheid van de handeling tot gevolg heeft.

6. DE EED. ²⁰

De eed die de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder moet afleggen vooraleer zijn ambt van plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder waar te nemen is dezelfde als deze die de gerechtsdeurwaarder-titularis moet afleggen binnen de maand van zijn benoeming ²¹.

Eens deze eed afgelegd dient hij niet meer opnieuw afgelegd te worden bij een latere vervangingsopdracht.

In dat geval moeten de documenten waaruit blijkt dat hij voldoet aan alle in art. 510 gestelde benoemingsvoorwaarden slechts voorgebracht worden op verzoek van de procureur des Konings.

In de praktijk komt het erop neer dat op het Parket van de procureur des Konings een persoonlijk dossier van de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder wordt aangelegd op het ogenblik van zijn eerste aanstelling in het arrondissement, de zogenaamde "P-kaft".

In dat dossier worden o.a. ook de documenten bewaard die de benoemingsbekwaamheid van de kandidaat staven, alsook het bewijs van zijn eedaflegging.

Indien de kandidaat-gerechtsdeurwaarder later een nieuwe vervangingsopdracht in hetzelfde arrondissement vervult zijn reeds alle noodzakelijke documenten in het dossier voorhanden.

Gebeurlijk zal de procureur des Konings wel een nieuw bewijs van goed zedelijk gedrag opvragen.

Indien de kandidaat-gerechtsdeurwaarder voor het eerst in een ander arrondissement een vervangingsopdracht vervult zal hij meestal opnieuw alle dokumenten aan de procureur des Konings van dit ander arrondissement moeten overleggen ; hij zal er evenwel niet opnieuw de eed moeten afleggen indien hij een afschrift van het proces-verbaal van eedaflegging kan voegen bij de voormelde stukken.

7. REPERTORIUM. ²²

De plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder bekleedt geen bijkomende standplaats in het arrondissement.

Hij vervangt slechts een tijdelijk niet-instrumenterende gerechtsdeurwaarder, in al wiens rechten en verplichtingen hij getreden is, en wiens repertoria hij gedurende de gehele vervangingsopdracht dan ook moet bijhouden.

Het is logisch dat de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder op alle akten die hij opmaakt zijn naam en hoedanigheid van plaatsvervanger moet vermelden alsook de naam van de gerechtsdeurwaarder die hij vervangt.

In de praktijk wordt op de akten vermeld :

" Ik, ondergetekende, (naam en voornaam van de plv. grdw.),
" plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder, in vervanging van
" (naam en voornaam van de titularis), kantoor houdende te
" (gemeente, straat en nr. van het kantoor van de
" titularis).

Bij ons weten gaf deze verplichting nooit aanleiding tot moeilijkheden.

8. TUCHTREGELING. ²³

Sedert 23 mei 1992 ²⁴ kan de raad van de arrondissementskamer aan de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder de volgende tuchtstraffen opleggen :

- a) terechtwijzing
- b) enkele censuur
- c) censuur met berisping door de syndicus ten overstaan van de raad van de arrondissementskamer

Het verbod om gedurende een zekere termijn geen deel uit te maken van de raad kan aan de plaatsvervanger uiteraard niet opgelegd worden als tuchtstraf, aangezien hij niet eens kan verkozen worden als lid van de raad.

De procedure van de tuchtbehandeling is dezelfde als deze voor de gerechtsdeurwaarder-titularis, en is uitvoerig geregeld in het gerechtsdeurwaardersstatuut ²⁵.

Zoals aan de titularis zelf kunnen volgens ons ook aan de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder hogere tuchtstraffen ²⁶ worden opgelegd door de rechtbank van eerste aanleg, op vordering van de Procureur des Konings.

BESLUIT.

We schreven het reeds in de inleiding : de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder is niet meer weg te denken uit de organisatie van de gerechtsdeurwaarderskantoren.

Zonder hem zou het voor heel wat titularissen onmogelijk zijn om een normale vakantie te nemen, zou de titularis - bijna doodziek - toch nog de baan op moeten, en zou de vlotte en snelle rechtsbedeling waarvoor het korps van de gerechtsdeurwaarders thans - mede dank zij de hulp van de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder - garant staat, heel wat hoekiger verlopen.

Met genoegen stellen wij vast dat ook de gerechtelijke overheden, en inzonderheid de procureurs des Konings, inzien dat de plaatsvervanging een noodzaak is voor de goede werking van de gerechtsdeurwaarderskantoren.

Zijn de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarders trouwens niet voor de gerechtsdeurwaarders wat de substituten zijn voor de procureurs ?

Ook nà hun opleiding tot kandidaat-gerechtsdeurwaarder blijven velen werkzaam in een gerechtsdeurwaarderskantoor en hoewel de titel niet officieel bestaat oefenen zij in feite het beroep uit van " assistent- " of " substituut-gerechtsdeurwaarder ".

Het is verheugend om vast te stellen dat méér en méér gerechtsdeurwaarders de aanstelling vragen van een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder gedurende enkele dagen per week gedurende een lange periode en op die wijze niet alleen de werking van hun kantoor optimaliseren, maar

bovendien aan jonge krachten de gelegenheid geven om zich ten volle te bekwamen in het ambt van gerechtsdeurwaarder, en bovendien zorgen voor tewerkstelling van heel wat jongeren.

De wetgever heeft ons, precies door de versoepelde plaatsvervangning, de mogelijkheid gegeven het ambt van gerechtsdeurwaarder efficiënter uit te oefenen. Laat ons dan ook gretig gebruik maken van deze mogelijkheid, tot welzijn van éénieder.

Paul Vandemeulebroecke.
januari 1994.

INHOUDSTAFEL

	blz.
INLEIDING	3.
1. De verplichting om zich te laten vervangen	5.
2. Benoemingsvoorwaarden, rechten, plichten, en tuchtregime	9.
3. De procedure tot aanstelling van een plaats- vervangend gerechtsdeurwaarder	10.
4. Duur, intrekking en verlenging van de benoeming van de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder	18.
5. Ambtsuitoefening door de titularis tijdens de vervangingsperiode en door de plaatsvervanger buiten de vervangingsperiode	20.
6. De eed	21.
7. Repertorium	22.
8. Tuchtregeling	23.
BESLUIT	24.
VOETNOTA'S	26.

Voetnoten

¹ Belgisch Staatsblad van 27 juli 1963.

² Artikelen 509 tot en met 555quater Ger. W.

³ Artikelen 531 tot en met 534 Ger. W.

⁴ Artikelsgewijze toelichting van senator Herman Suykerbuyk bij het voorstel van wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, met betrekking tot het statuut van de gerechtsdeurwaarders (ingediend door de heren Suykerbuyk en Lallemand) Belgische Senaat, zitting 1988-1989, 16 november 1988, nr. 489-1 (1988-1989).

⁵ Wet van 6 april 1992 tot wijziging van het Ger. W. (B. Stbl. 13 mei 1992), in voege sedert 23 mei 1992.

⁶ Art. 517 Ger. W. : De gerechtsdeurwaarder is verplicht zijn ambt uit te oefenen telkens als hij erom wordt verzocht en voor ieder die erom verzoekt. Hij mag echter niet optreden voor zijn echtgenoot noch voor zijn bloed- en aanverwanten in de rechte lijn of die van zijn echtgenoot, noch voor zijn bloed- en aanverwanten in de zijlijn, tot in de vierde graad.

⁷ zie voetnoot 6

⁸ Toelichting senator Suykerbuyk, blz. 8.

⁹ Artikel 525 Ger.W.

¹⁰ Artikel 514 Ger. W. : De gerechtsdeurwaarder meldt zich binnen een maand nadat hij in kennis werd gesteld van het besluit van zijn benoeming, ter openbare terechtzitting aan bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar hij zijn ambt zal uitoefenen ; hij legt er de eed af van trouw aan de Koning en van gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgisch volk, alsmede die zich te zullen schikken naar de wetten en verordeningen van zijn ambt en zijn functies stipt en nauwgezet uit te oefenen.

¹¹ Artikel 526 Ger. W.

¹² Artikel 510 Ger. W. : Om tot gerechtsdeurwaarder benoemd te kunnen worden moet men :

1e. vijftwintig jaar oud zijn;

2e. houder zijn van het diploma van doctor of licentiaat in de rechten;

3e. een getuigschrift kunnen voorleggen van goed zedelijk gedrag, uitgereikt door het gemeentebestuur van de woonplaats;

4e. aan de eisen van de dienstplichtwetten hebben voldaan;

5e. in één of meer gerechtsdeurwaarderskantoren een effectieve gehomologeerde stage hebben doorgemaakt van twee volle jaren zonder onderbreking; de legerdienst en de burgerdienst worden niet geacht de stage te hebben onderbroken. Ook andere, zwaarwichtige omstandigheden die tot onvermijdelijke onderbreking van de stage leiden, kunnen door de Koning worden geacht niet te gelden als een onderbreking van de stage.

¹³ Deze drie gevallen zijn dus : 1) weigering van procureur des Konings, 2) nalatigheid van de titularis en 3) onmogelijkheid van de titularis

¹⁴ Artikel 518 Ger. W.

¹⁵ Artikelsgewijze toelichting senator Suykerbuyk, blz. 9.

¹⁶ Artikel 527 Ger. W.

¹⁷ Dus door tussenkomst van de syndicus.

¹⁸ Zie supra : " 3. DE PROCEDURE TOT AANSTELLING VAN EEN PLAATSVERVANGEND GERECHTSDEURWAARDER " : derde, vierde en vijfde situatie.

¹⁹ Artikel 528 Ger. W.

²⁰ Artikel 529 Ger. W.

²¹ Artikel 14 Ger. W.

²² Artikel 530 Ger. W.

²³ Artikel 531 Ger. W.

²⁴ Datum van inwerkingtreden van de wet van 6 april 1992 (Belgisch Staatsblad van 13 mei 1992).

²⁵ Gerechtelijk wetboek, boek IV, hoofdstuk VI (artikelen 531 tot en met 534), gewijzigd bij wet van 6 april 1992 (Belgisch Staatsblad van 13 mei 1992), in voege sedert 23 mei 1992.

²⁶ Bijvoorbeeld schorsing gedurende een bepaalde periode.